

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 65/2016 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI ARVOPAPERIMARKKINALAIN MUUTTAMISESTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. – Delegationen för stiftelser och fonder rf. esittää talousvaliokunnalle lausuntonaan seuraavaa:

Pidämme ehdottoman perusteltuna voimassaolevaa arvopaperimarkkinalakia, jossa ilmoitusvelvoite kohdistuu niihin yhteisöihin, joissa pörssiyhtiön johtoon kuuluvalla on omistusta. Säätiön tai yhdistyksen sisällyttäminen lähipiiriin esitetyllä tavalla synnyttää kuitenkin huomattavaa byrokratiaa sekä heikentää säätiöiden mahdollisuuksia löytää talouselämän edustajia hallituksiinsa. Suomessa säätiölaki on säädetty lähipiirin osalta hyvin tiukaksi muun muassa siitä syystä, että tällaisista byrokratiaa lisäävistä ehdotuksista välttyttäisiin.

EU:n antaman markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (596/2014; ”MAR-asetus” tai ”asetus”) suomenkielisen tekstin 19 artikla lähipiiristä antaa ymmärtää, että pörssiyhtiön johdossa toimivan henkilön osallistuminen yhdistyksen tai säätiön hallitukseen saattaa tämän yhdistyksen ja säätiön ilmoitusvelvolliseksi kaikista niistä arvopaperikaupoista, joita se tekee asianomaisen pörssiyhtiön osakkeilla tai velkakirjoilla. Tällainen yhdistys tai säätiö luettaisiin siis mahdollisesti lähipiiriin. On syytä ottaa huomioon, että vastikään uudistettu säätiölaki asettaa jo nyt harvinaisen tiukat vaatimukset säätiön lähipiirin raportointivelvollisuuksille. **Säätiölain mukainen lähipiiri ulottuu itse asiassa paljon laajemmalle kuin MAR-asetuksessa mutta ilman vastaavia, yksinomaan byrokraattisia vaatimuksia.**

MAR-asetuksessa (3 artikla kohta 26 d) lähdetään lisäksi siitä, että vaikka säätiö tai muu etuyhteisö ei olisikaan määräysvalta- tai vaikutusvaltayhteisö, se kuuluu silti lähipiiriin, jos se on perustettu sisäpiiriläisen tai perheenjäsenen hyväksi tai sen ja sisäpiiriläisen tai perheenjäsenen taloudelliset edut ovat suuressa määrin yhtenevät. MAR-asetuksessa ei ole huomioitu eroavaisuuksia kansallisissa lainsäädännöissä eikä näiden nojalla perustettujen oikeushenkilöiden eroavaisuuksia. Näin ollen asetuksessa ei ole ymmärretty eroa suomalaisen ja esimerkiksi manner-eurooppalaisen säätiön tai anglosaksisen trustin välillä. Säätiöitä ei kuitenkaan voida Suomen lainsäädännön nojalla perustaa tietyn yksityishenkilön hyväksi esimerkiksi trustien tapaan. Säätiön tarkoituksena on Suomessa oltava yhteiskunnalle hyödyllinen eikä taloudellisen edun tuottaminen säätiön lähipiirille. Lainvastainen lähipiirietu on jopa säätiörikoksena rangaistava. Tällä on korostettu sitä, että säätiö ei ole sen lähipiiriin kuuluvien yksityisten taloudellisten intressien edistämisen väline. Näin ollen **säätiön ja sisäpiiriläisen taloudelliset edut eivät voi olla yhtenevät.**

Artiklan suojatarkoitus jää siis tyhjäksi suomalaisessa yhdistys- ja säätiökäytännössä. **Edellä kuvattu lähipiirimääritelmän muutos johtaisi väistämättä siihen, että pörssiyhtiöiden johtohenkilöt eroaisivat sijoitustoimintaa harjoittavien yhdistysten ja säätiöiden hallinnosta, jolloin kolmannelta sektorilta menetetään erittäin arvokasta osaamista ja liike-elämän tuntemusta.** Säätiöt ja yhdistykset ovat ainutlaatuisia kansalaisyhteiskunnan kohtaamispaikkoja, joissa

eri alojen ihmiset kuten taiteilijat, tieteilijät, urheilijat, liike-elämän edustajat ja virkamiehet ovat tutustuneet toisiinsa ja voineet oppia toisiltaan. On suuri menetyks, jos tällainen vuorovaikutus köyhtyy talousosaajien hävitessä säätiö- ja yhdistyskentältä.

Lisäksi on riski, että säätiöt ja yhdistykset luopuvat suorista sijoituksista kotimaisiin pörssiyhtiöihin tai sellaisiin pörssiyhtiöiden arvopapereihin, joissa säätiön hallinnossa mukana olevat toimivat johtotehtävissä. Tämä heikentäisi säätiöiden ja yhdistysten ansaintamahdollisuuksia, mikä johtaa vuorollaan yleishyödylliseen toimintaan jaettavien varojen määrän laskuun, tuen- ja apurahansaajien määrän vähenemiseen sekä kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien vaikeutumiseen.

Mainituista syistä Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta esittää, että MAR-asetuksen 3 artiklan kohta 26 d sovellettaessa otetaan huomioon Suomen säätiölain tiukka lähipiirisääntely, jonka johdosta säätiön on oltava hyödyllinen eikä sen tarkoituksena voi olla taloudellisen edun tuottaminen säätiön lähipiirille. **Näin ollen suomalaisia säätiöitä ei tulisi sisällyttää asetuksen tarkoittamaan lähipiiriin.**

Vaikka kyseessä on EU-asetus, joka on EU-maissa suoraa sovellettavaa oikeutta, tulee Finanssivalvonnalle osoittaa uudessa lainsäädännössä selkeä valtuus tulkita MAR-asetusta silloin, kun se on epäselvä. Ongelman voisi korjata esimerkiksi siten, että täydennettäisiin arvopaperimarkkinalain (746/2012) 14 luvun 5 §:ää, joka sisältyy hallituksen esitykseen (sivu 64) uudella 2 momentilla ja joka kuuluisi seuraavasti:

”Niin ikään Finanssivalvonnalla on oikeus antaa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sisällöstä tarkempia määräyksiä. Tällainen määräys ei saa olla markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tarkoituksen eikä asetuksen nojalla annetun alemmanasteisen säännöksen vastainen.”

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta esittää, että yllä olevat näkemykset otetaan huomioon lain jatkovalmistelussa.

Helsingissä, 26. toukokuuta 2016

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. –
Delegationen för stiftelser och fonder rf.